

Котовська Ірина Василівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту та адміністрування,

Тернопільський національний технічний університет

імені Івана Пулюя

Луциків Іванна Василівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту та адміністрування, доцент,

Тернопільський національний технічний університет

імені Івана Пулюя

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-40>

МЕТОДОЛОГІЯ SCRUM ЯК КЛЮЧ ДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах постійних змін та високої конкуренції організації шукають інструменти, що дозволяють швидко реагувати на нові виклики та гнучко адаптуватися. Scrum, будучи однією з найпопулярніших Agile-методологій, надає можливість оптимізувати процеси планування, виконання та контролю проєктів. Популярність Scrum пояснюється його здатністю значно покращувати комунікацію в команді, прискорювати виконання завдань і підвищувати рівень контролю за проєктами. Scrum забезпечує регулярний зворотний зв'язок, що допомагає оперативно виявляти та усувати проблеми. Крім того, він сприяє підвищенню продуктивності завдяки ефективному управлінню завданнями та ресурсами.

Scrum є однією з найпопулярніших методологій гнучкого управління проєктами. Вона широко застосовується не лише в розробці програмного забезпечення, а й у таких сферах, як освіта, медицина та державне управління:

- у сфері освіти – для управління навчальними проєктами та підвищення ефективності командної роботи;
- у медицині – для організації роботи лікарень та дослідницьких груп;
- у державному секторі – для покращення процесів управління проєктами та надання державних послуг;
- у маркетингу – для кращої адаптації рекламних кампанії до змін ринку та координації роботи між відділами;
- у виробництві – дозволяє покращити процеси управління ланцюгами постачання та оптимізувати витрати.

Основною метою Scrum є підвищення ефективності командної роботи, забезпечення швидкої адаптації до змін і надання замовнику якісного продукту.

Однією з головних причин популярності Scrum є його численні переваги:

- гнучкість та адаптивність – дозволяє швидко реагувати на зміни та коригувати робочий процес;
- регулярний зворотний зв'язок – постійна взаємодія між членами команди та стейкхолдерами дозволяє швидко усувати недоліки;
- висока продуктивність – завдяки чіткій структурі спринтів команди можуть швидше досягати поставлених цілей;
- прозорість робочого процесу – усі учасники мають чітке уявлення про стан проєкту;
- покращення комунікації – часті зустрічі сприяють кращому розумінню завдань та проблем.

Крім перелічених переваг, методологія Scrum сприяє кращій інтеграції кросфункціональних команд, що є особливо актуальним у сучасних умовах, коли до проєктів долучаються спеціалісти із різних сфер.

Scrum надає цінність усім учасникам проєкту: замовники швидко отримують результати завдяки ітераційному підходу, менеджери мають кращий контроль над проєктом завдяки прозорості

процесів, а розробники, у свою чергу, працюють у самокерованих командах, що позитивно впливає на їхню мотивацію.

Робота Scrum-команди починається з формування бачення продукту, яке визначає власник продукту. Далі створюється беклог продукту – список усіх необхідних функцій, вимог і задач, які потрібно виконати. Після цього команда приступає до планування першого спринту – короткого проміжку часу (зазвичай 2–4 тижні), протягом якого реалізується частина функціоналу.

Під час спринту команда щодня проводить щоденні Scrum-зустрічі, де кожен учасник звітує про виконану роботу, поточні труднощі та плани на день. Це забезпечує прозорість процесу та дає змогу швидко усувати проблеми. Наприкінці кожного спринту проводиться огляд спринту, де команда демонструє виконану роботу замовнику або стейкхолдерам. Це дозволяє отримати зворотний зв'язок і скоригувати наступні етапи роботи. Завершальним етапом є ретроспектива, під час якої команда аналізує ефективність процесу та обговорює, як покращити роботу в наступних спринтах. Важливим є те, що Scrum передбачає ітераційний підхід, який дає змогу швидко адаптувати проєкт до змін і зменшити ризики невідповідності очікуванням замовника.

Scrum-команда складається з таких основних ролей:

- власник продукту – визначає пріоритети та формує бачення продукту.
- фасилітатор – допомагає команді дотримуватися принципів Scrum та усуває перешкоди.
- команда розробників – кросфункціональна команда, яка самостійно вирішує, як виконувати те чи інше завдання.

Команди працюють з дотримання певних принципів у своїй роботі:

- простота – базові принципи можна вивчити за день;
- гнучкість – ітерації дозволяють змінювати курс проєкту залежно від потреб замовника;
- масштабованість – Scrum застосовується як у малих командах, так і у великих проєктах;

Для зручності роботи команд у Scrum можуть використовуватися такі інструменти як Jira – один із найпопулярніших інструментів для керування Scrum-процесами, Trello – проста у використанні дошка завдань для управління спринтами, Monday.com – платформа для управління робочими процесами в команді тощо.

Попри численні переваги, при впровадженні Scrum у роботу, компанії можуть зіткнутися з певними викликами, серед яких: складність змін у корпоративній культурі, необхідність навчання команди та труднощі у визначенні чітких метрик успішності; багато компаній стикаються з опором до змін, особливо ті, що використовували традиційні методології, менеджери не делегують повноваження і намагаються контролювати кожен етап роботи команди

Для того, щоб мінімізувати дані виклики необхідно навчити команду працювати за цією методологією. Для цього варто організувати тренінги, щоб усі учасники зрозуміли основні принципи Scrum, призначити відповідальних осіб – визначити фасилітатора та власника продукту для ефективного керування. Роботу з методологією варто запроваджувати у невеликій команді, поступово розширюючи застосування. Необхідно використовувати відповідні інструменти для керування Scrum-процесами та забезпечити команду підтримкою керівництва, що розуміє і підтримує принципи Scrum.

Загалом, Scrum зарекомендував себе як ефективний підхід до управління проектами, що дозволяє швидко адаптуватися до змін і підвищувати продуктивність команди. Однак успішне впровадження Scrum вимагає розуміння його принципів, підготовки персоналу та гнучкості в адаптації методології до конкретних умов. Подальші дослідження у цій сфері можуть допомогти визначити кращі практики для використання Scrum у нетехнічних сферах та розширити можливості його застосування.

Література:

1. Скрам – це ефективне управління проєктами. *BrainRai*. 2025. URL: <https://brainrain.com.ua/uk/scrum-upravlinnya-proektom/>
2. Adrielle C. S., Alves de Almeida I. Scrum: A Systematic Literature Review. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*. 2023 Vol. 14(4). DOI: https://www.researchgate.net/publication/370487341_Scrum_A_Systematic_Literature_Review
3. Asproni G. An introduction to scrum. *Software Developer's Journal*. 2006. Vol. 6 (1). P. 1–10. URL: https://www.asprotunity.com/resources/articles/AnIntroductionToScrum_SDJ_06-2006_EN.pdf
4. Bernadus Gunawan Sudarsono et al., *International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering*. 2020. Vol. 9(3). P. 2604–2611. DOI: <https://doi.org/10.30534/ijatcse/2020/17932020>